Velkommen inn

- men på naturen og verneverdiane sine premissar!

Foto: Georg Bangjord, SNO

Besøksstrategi

Reinheimen er attraksjonen – verdiskapinga skjer utanfor

Mål for besøksforvaltning

- Halde på særpreg som «*urørt område med lite besøk*»
- Skjerme området mot auka besøk av omsyn til villrein
- Kanalisere trafikk og tilrettelegging til innfallsportar som toler besøk

Foto: Andre Berli

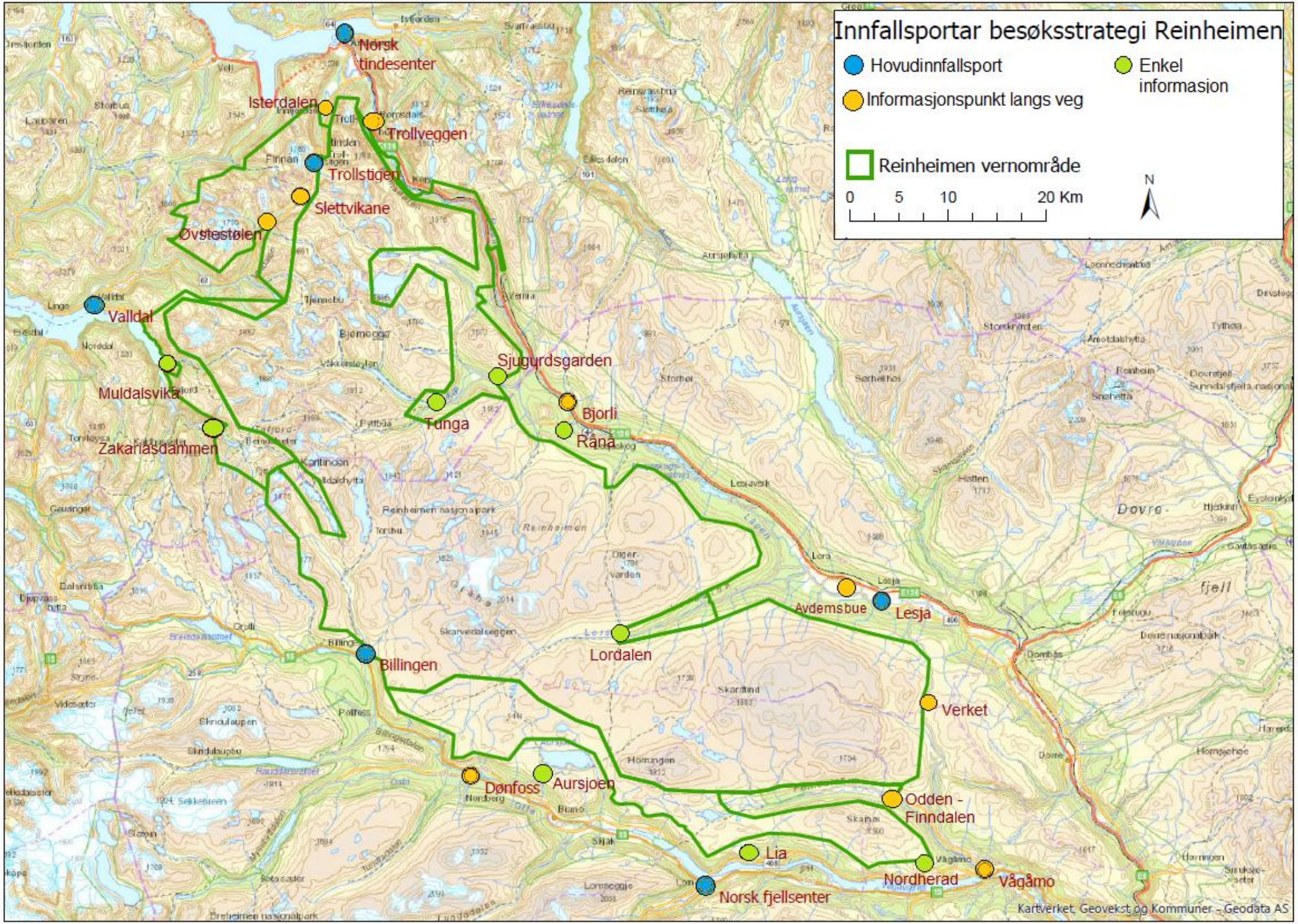

Innfallsportar

6 Hovudinnfallsportar

10 informasjonspunkt langs veg

9 enkle informasjonstavlar

(Besøksstrategi, 2019)

Billingen - hovudinnfallsport

- Naturlig innfallsport til Reinheimen (Infopkt., natursti)
- Seterpensjonat (2015)
- Lokal arbeidsgruppe, 2015
- Forprosjekt og Landskapsplan, 2015
- Gjennomført tilretteleggingstiltak, parkering og forsterka stistart, brubrosjyre, 2016-2018
- Nytt informasjonspunkt og skiltsystem, jf. besøksstrategi for Reinehimen, 2019
- Fornying Natur- og kultursti, 2020 - 2021
- Stikurs 2024
- Stiarbeid 2025… og åra framover
- Forprosjekt - fotopunkt Tora og Føysa, 2025

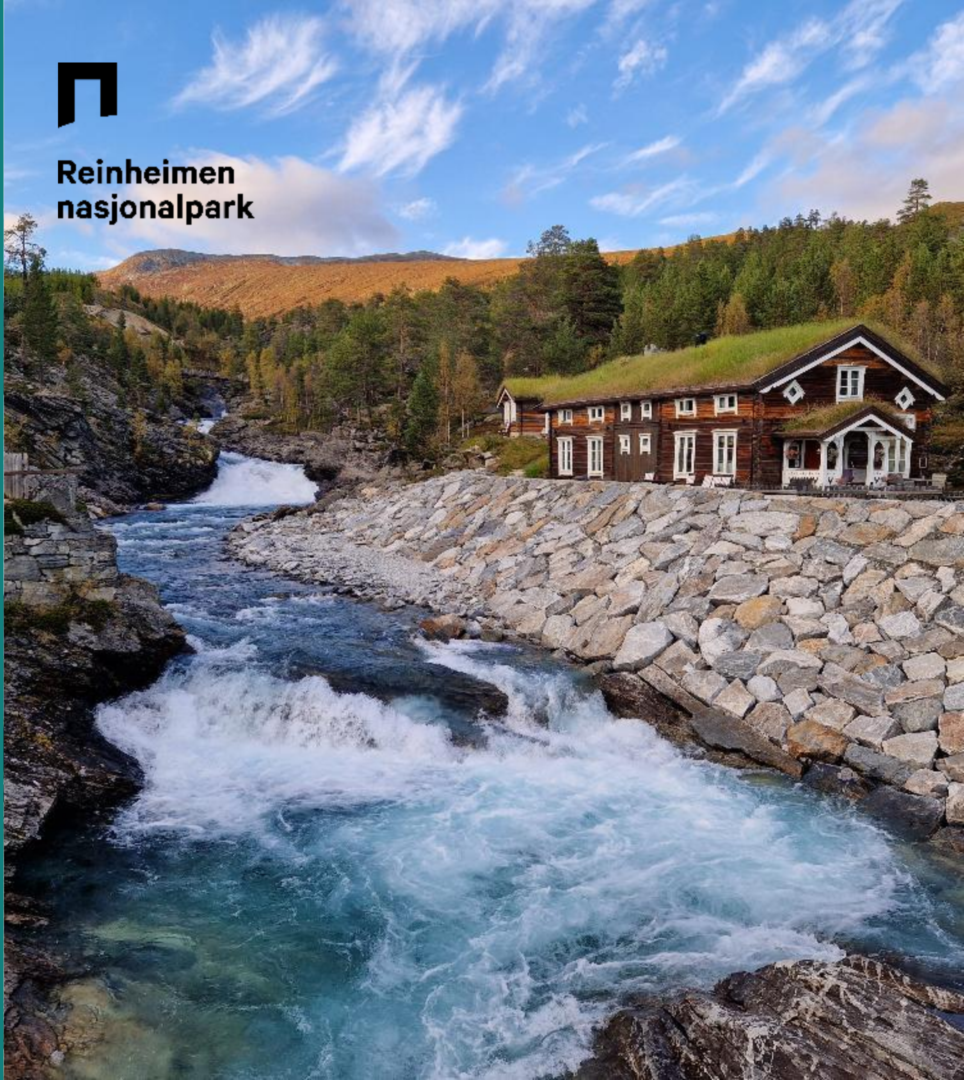

Billingen Natur- og kultursti

Stikurs 2024

Praktisk kurs i samarbeid mellom Miljødirektoratet, SNO og nasjonalparkforvalter Reinheimen

20 deltakarar: forvaltere, SNO, fjellstyrer, DNT, Skjåk Almenning, Pilgrimssenter

Formål:
Lære metoder for å kunne ta vare på eksisterende stier gjennom vedlikehold

Rett sti på rett plass !

Ulike metoder: Spalta grussti, **greinsti**, steintrapp, steinsatt grøft, revegetering

Kontroll på vatn !

Tidlig innsats før stien kollapser !

Klimarobuste stier !

Stiarbeid 2025

- Fortsetter stiarbeid på vestsida av natur- og kulturstigen - SNO og Skjåk Alm.
- Nytt rekkverk på Utleggsbrua
- Ny besøksteller: foreløpige passeringer juni – 22.sept.: **10 051**

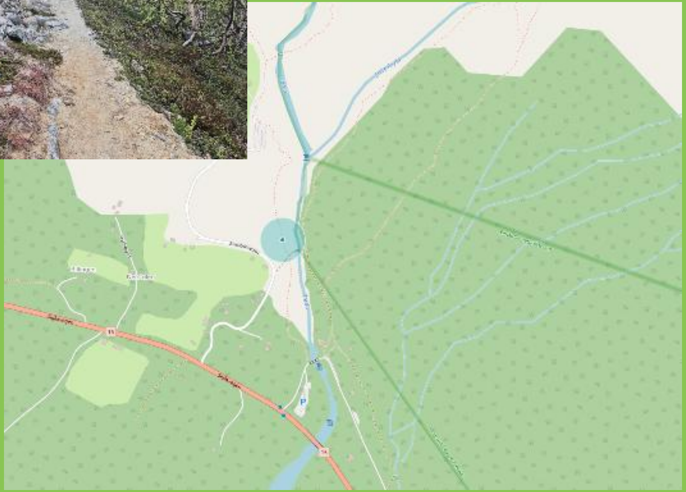

Forprosjekt 2025 – fotopunkt
Tora og Føysa

Ny DNT sti og bru i Tordalen - 2024

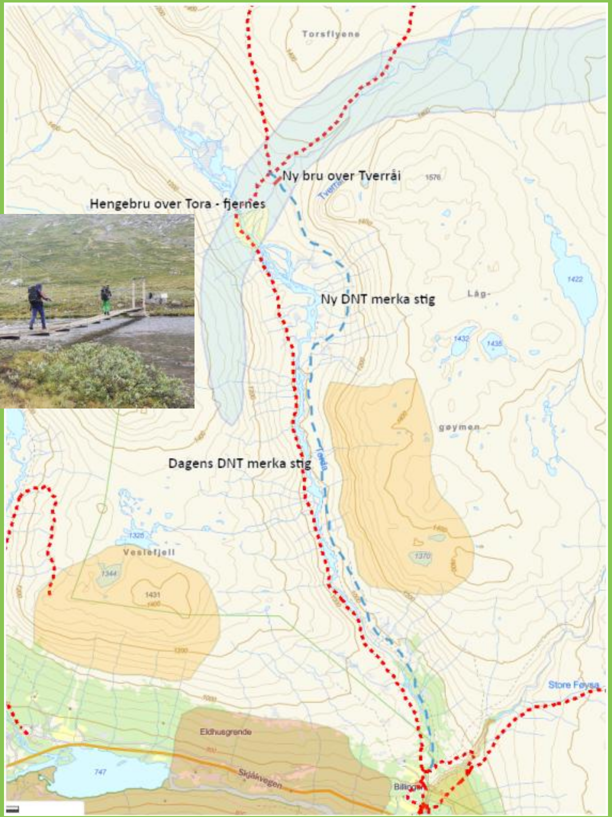

Utfordringer - parkering og økning i bobiler

Utviding av parkering

Sårbarheitskartlegging

Miljøfaglig utredning, 2025

Formål:

- betre kunnskapen om sårbarheit i område med slitasje på grunn av auka besøk.

- bidra til at forvaltninga kan ta betre val for å ta omsyn til naturverdiane i området og samtidig skape ein attraktiv innfallsport for besøkande

- vurdering av området på austsida av Tordalen der det er ny DNT-sti

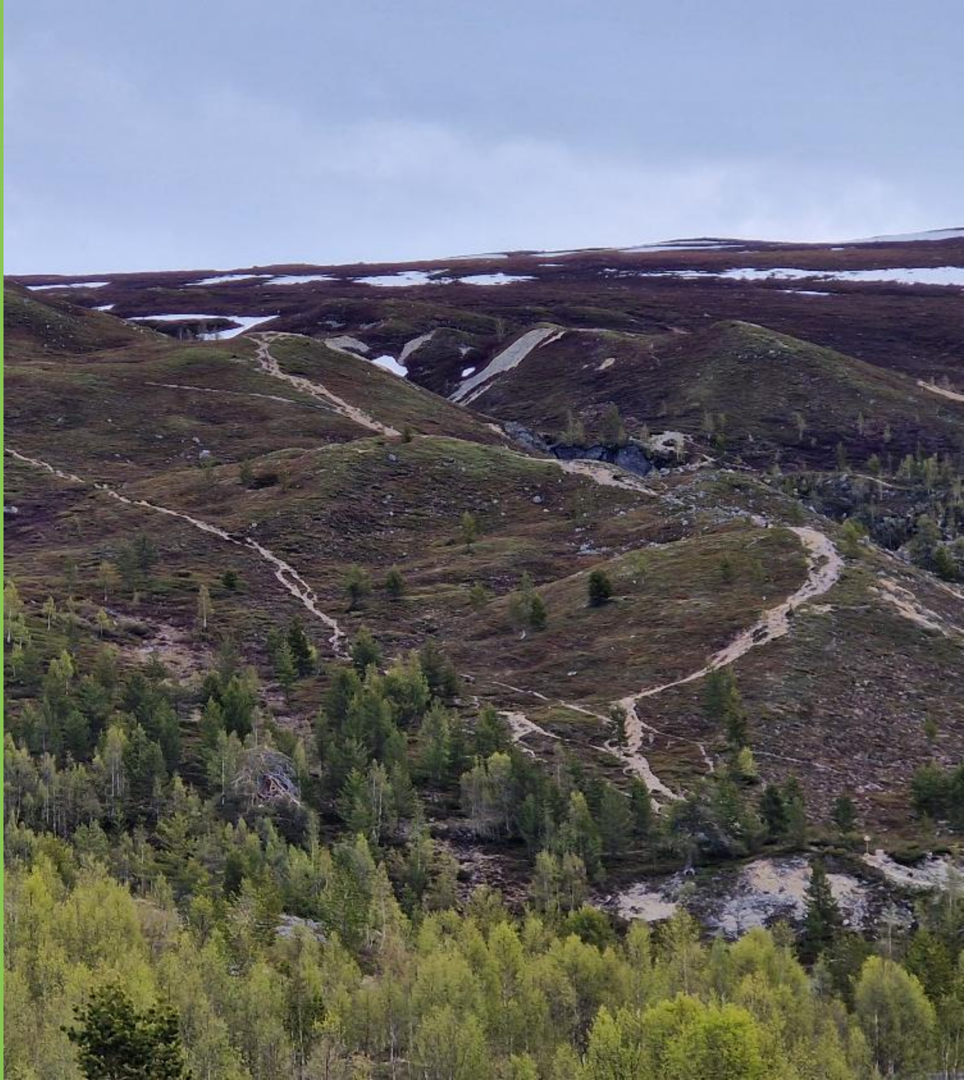

Lesja – hovedinnfallsport

- Lesja sentrum: Informasjonspunkt ved stistart til Tussheim ved E163. Nasjonalparkinformasjon Reinheimen /Dovrefjell-Sunndalsfjella.
- Tussheim: Utkikkspunkt med fokus på villrein og nasjonalpark. Kikkert mot Reinheimen. Portalskilt.
- Lesja bygdemuseum: oppgradert informasjonspunkt ved Bygdemuseet. Samarbeidsprosjekt Reinheimen, Dovrefjell-Sunndalsfjella, Lesja kommune og Bygdemuseet.

Reinheimen og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkar

Lesja – omkransa av nasjonalparkar

Lesja –surrounded by national parks

Kartinformasjon / Map information

- **Norges nasjonalparker** Norway's national parks
- **Informasjonspunkt** Information point
- **Parkering nasjonalparken** Parking, National Park
- **Bussknutepunkt** Bus interchange
- **Togstasjon** Train station
- **Båtforbindelse** Boat connection
- **Overnatting** Accommodation
- **Turisthytte betjent** Tourist cabin with service
- **Turisthytte sjølvbetjent** Tourist cabin self-service
- **Turisthytte ubetjent** Tourist cabin unmanned
- **Camping** Facilitated camping
- **Serveringsstad** Restaurant
- **Enkel servering** Refreshments
- **Severdighet** Attraction
- **Utkikkspunkt** Viewpoint
- **Fotopunkt** Recommended photo view
- **Badeplass** Bathing place
- **Tilgjengeleg tursti** Accessible trail
- **Skiløype** Skiing trail
- **Tursti** Hiking trail
- **Sommarstier** Hiking trail
- **Stengt veg /bomveg** Closed road /toll road
- **Vinterstengt veg** Road closed at winter
- **Nasjonal turistveg** Norwegian Scenic Route

Langstrekte Lesja ligg midt mellom to store nasjonalparkar, Reinheimen i vest og Dovrefjell-Sunndalsfjella i nordaust.

Lesja is located between two large national parks, Reinheimen to the west and Dovrefjell-Sunndalsfjella to the northeast.

Reinheimen og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkar

Villreinen – eit levande kulturminne

The Wild Reindeer – Our Living Cultural Heritage

I tusenvis av år har villreinen hatt sine leveområde i Reinheimen og Dovrefjell-Sunndalsfjella. Både Reinheimen og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkar er oppretta mellom anna for å ta vare på villreinen sine leveområde.

Så lenge folk har budd i Lesja, har det vore jakta på rein. Jakta var nødvendig for å overleva, og kulturminne som fangstgraver, gamle buplassar og massefangstanlegg vitnar om ein rik fangstkultur i høgfjellet.

Ved Aursjøen i Snøhetta villreinområde er det funne mange buplassar. Dei eldste er 8000 år gamle. Det er også funne ei jordgraven fangstgrop frå 1400-talet som gav god innsikt i korleis slike vart konstruerte.

I Reinheimen vart det i år 1000–1250 fanga rein i stor skala. Her finn ein restar etter eit av dei best bevarte reinfangstanlegga i verda. Dei kunne slakte opptil 1000 dyr i året i dette området. Tørka kjøt og reiskapar laga av gevir, bein og skinn vart selt rundt om i Europa. I dag er reinsjakt ein hobby som gjev naturopplevingar, og det er ein viktig del av forvaltinga av villreinbestanden.

I fjelldalane har det vore seterdrift i fleire hundre år. No er det berre nokre få setrar som har mjølkeproduksjon, men dei fleste setrar er i bruk til slått og som utmarksbeite for storfe og sau. Seterområda er framleis viktige for busetjing og jordbruksdrift i Lesja.

Both Reinheimen and Dovrefjell-Sunndalsfjella National Parks were established, among other reasons, to protect the habitat of the wild reindeer.

For thousands of years, the wild reindeer has had its habitat in Reinheimen and Dovrefjell-Sunndalsfjella.

As long as people have lived in Lesja, reindeer hunting has been a part of life. The hunt was essential for survival, and cultural remains such as trapping pits, old shelters, and mass trapping structures testify to a rich hunting culture in the high mountains.

At Aursjøen in the Snøhetta wild reindeer area, many settlement sites have been found. The oldest ones are 8,000 years old. A sunken hunting pit from the 1400s has also been discovered, providing valuable insight into how such pits were constructed.

In Reinheimen, reindeer were captured on a large scale between 1000 and 1250. Here, remains of one of the best-preserved reindeer trapping systems in the world can be found. They could slaughter up to 1,000 animals a year. Dried meat and tools made from antlers, bones, and skins were sold throughout Europe. Today, reindeer hunting is a hobby that offers nature experiences and is an important part of managing the wild reindeer population.

In the mountain valleys, summer farming (*seterdrift*) has been practiced for hundreds of years. Now, there are only a few summer farms left with dairy production, but most are still used for haymaking and for grazing cattle and sheep. The summer farms areas are still important for settlement and agricultural activities in Lesja.

Lesja nasjonalparkkommune

Turar frå Lesja sentrum

Hikes from Lesja centre

Herifrå er det fine turmål å velja mellom: enkle turar i skog og kulturlandskap, eller ein litt brattare tur til Tussheimbue.

Ingress engelsk

Kartinformasjon / Map information

Informasjon Information	**Overnatting** Accomodation
Parkering Parking	**Serveringssted** Café/restaurant
Severdighet, museum Attraction, museum	**Enkel servering** Refreshments
Utkikkspunkt Viewpoint	**Togstasjon** Train station
Utedo Outhouse/privy	**Busstopp** Bus interchange
Gapahuk Lean-to shelter	**Turstí fottur** Hiking trail
Rasteplass Resting place	**Gang- og sykkelveg** Hiking trail
Tilrettelagt turstí Accessible trail	**Enkelt turmål** English
Daglegvarebutikk Grocery store	**Enkel sykkelrute** English
	Middels krevande turmål English

Aurtandefeltet er eit spennande område for små og store, like nord for Lesja sentrum. Kulturminnefeltet har ei rekke gravminne, fleire hustufter og spor etter dyrking. Det er også funne sverd, pilspissar og vevlodd frå vikingtida her! Turen er godt merkt frå Honnavegen, har ein natursti med informasjon om området og ein rasteplass med naturleikeplass for barn og unge.

Gjennom heile Lesja er det gang- og sykkelveg parallelt med E136. Tek du ruta om Lesjaleira, kan du sykle langs elva i eit flott kulturlandskap.

Steinevegen, som går vestover frå Lesja sentrum, er fin å gå til fots, gjerne med barnevogn, eller du kan sykle der.

Aurtandefeltet er eit spennande område for små og store, like nord for Lesja sentrum. Kulturminnefeltet har ein rekke gravminne, fleire hustufter og spor etter dyrking. Det er også funne sverd, pilspissar og vevlodd frå vikingetida i Aurtandefeltet! Turen er godt merka frå Honnavegen, har ein natursti med informasjon om området og ein rasteplass.

Gjennom heile Lesja er det gang- og sykkelveg parallelt med E136. Tek du ruta om Lesjaleira, kan du sykle langs elva i eit flott kulturlandskap.

Steinevegen som går vestover frå Lesja sentrum er fin å gå til fots, med barnevogn eller sykkel.

Lesja nasjonalparkkommune

Råd om ferdsel

Rules and regulations

Foto: Martin I. Dalen

Hunden er velkomen med på tur. I Lesja er det bandtvang mellom 1. april og 1. oktober. Hald alltid hunden din under kontroll av omsyn til beitedyr og vilt.	Dogs are welcome on hikes. In Lesja, dogs must be kept on a leash from April 1 to October 1. Always keep your dog under control out of consideration for grazing animals, wildlife and birds.
Som turgåar kan du ferdast fritt i utmarka så lenge du tek omsyn til naturen og dyrelivet.	As a hiker, you are free to roam in uncultivated land as long as you respect nature and wildlife.
Du kan plukke bær og sopp til eige bruk, og vanlege blomar, men ikkje trua og freda artar. Opphald, ferdsel og hausting må skje omsynsfullt. Pass på at det er minst mogleg spor etter deg.	You may pick berries and mushrooms for personal use, as well as common flowers, but not endangered or protected species. Activities such as staying, traveling, and harvesting must be done considerately, and you should practice Leave No Trace principles.
Du kan tenne bål mellom 15. september og 15. april, og resten av året på stader der det ikkje kan føre til brann. Ta omsyn når du sankar ved – ikkje skad tre, men bruk tørre kvistar du finn på bakken. Bruk eksisterande bålplassar eller ein kvistbrennar.	You may light campfires between September 15 and April 15, and during the rest of the year only in places where it will not cause a fire hazard. Be mindful when collecting firewood – do not damage trees, but use dry twigs found on the ground. Use existing fire pits or a portable fire burner.
Rydd opp etter deg og ta med deg all søppel heim!	Clean up after yourself and take all your trash home!
Det er forbode å bruke drone i nasjonalparkane. Gjer deg kjend med kvar det er lov å fly drone, og kva for reglar som gjeld.	Drones are prohibited in national parks. Make sure you know where drone flying is allowed and what rules apply.
Du kan fritt slå opp telt i utmarka for å overnatte i inntil to døgn. Om det er merkte plassar for telting/hengekøyer, bruk desse. Set aldri opp telt nærare enn 150 meter frå hus eller hytter der det bur folk, og unngå å vera til sjenanse for andre.	You are free to pitch a tent in uncultivated land for up to two nights. If there are designated areas for tents or hammocks, use them. Never set up a tent closer than 150 meters from houses or cabins where people live, and avoid disturbing others.
Sykling er ikkje lov i nasjonalparkane. Elsykkel er berre lov å bruke på vegar som er opne for bilkøyring.	Cycling is not allowed in national parks – electric bikes are only permitted where car driving is allowed.

Fauttjønn-Slådalen - Informasjonspunkt

Fauttjønn – Slådalen - Informasjonspunkt

- Skifte ut informasjonsplakater
- 1 Kartplakat - Reinehimen
- 1 Temaplakat - villrein
- 2 Temaplakat - Massefangstanlegg og utgravinger på Verket

Finndalen landskapsvernområde

- **Flaum- og erosjonssikring 2024**
  Råkån, Finna, Lauvbekken. (NGI rapport 2022)

- **Uttak av grus**
  Retningslinje i forvaltningsplan
  (Reg.plan - Finna ved Lauva) *Vurdering av om uttak av masser i Finna kan skje på annleis måte enn i dag*.
  (Lom kommune i samråd med Statsforvalteren og Nasjonalparkforvaltning, møte 23.09.25)

- **Etablere arbeidsgruppe 2025** – tiltaksplan knytt til besøksforvaltning, skjøtsel, lokal bruk.

- **Skjøtselstiltak** – NoFence på geit, vegetasjonsrydding, Hengegras lokaliteter